

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

КОВАЛЬЧУК НАТАЛІЯ ПЕТРІВНА

**ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ**

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Публічне управління в Україні характеризується реформуванням та модернізацією, які безпосередньо стосуються таких глобальних процесів як інформатизації та цифровізації, посилення комунікаційної політики органів публічної влади. Тому сьогодні актуальним завданням постає визначення напрямів удосконалення інформаційно-комунікаційної діяльності органів публічної влади, а зважаючи на процеси децентралізації, тим більше актуально це питання постає на місцевому рівні в контексті діяльності органів місцевого самоврядування.

В нашій країні відбуваються процеси накопичення інформації та удосконалення роботи з інформаційними ресурсами, що пов'язано з формуванням баз даних на державному і регіональному рівні різного спрямування та характеру. Важливою є також аналітична діяльність та інформація для прийняття найкращих і найбільш оптимальних управлінських рішень. Механізми інформаційно-аналітичної діяльності передбачають отримання органами місцевого самоврядування певних аналітичних матеріалів для окреслення нових напрямів розвитку громад.

Все це свідчить про значну актуальність теми дослідження та визначає його цільову спрямованість.

Стан наукової розробки теми. Теоретичні засади інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування відображено у наукових працях: В.М. Варенка, О.М. Гребешкова, В.М. Дрешпак, О.П. Дубаса, К.В. Ілляшенка, Н.Г. Калужної, О.М. Карпенка, С.А. Квітки, В.М. Козакова, Л. Пала, А.С. Переседи, В.А. Ребкала, Т.М. Стоколоса й ін. Реалізацію інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування України досліджували: К.А. Алексеєва, Р.А. Коваль, І.Ф. Корж, Н.А. Липовська, Н.А. Литвин, А.О. Пугач, К.М. Рубановський, О.С. Саєнко, С.В. Сакалош, М.В. Самойленко, С.О. Телешун, Л.В.Челомбітько, Г.М. Шаульська та ін. Однак, незважаючи на значну кількість наукових напрацювань присвячених дослідженню інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування, існує ряд невирішених питань щодо удосконалення та підвищення ефективності такої діяльності, особливо, в умовах сучасних публічно-управлінських перетворень та пандемії.

Метою роботи є дослідження інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування України.

Зазначена вище мета досягається постановкою таких **завдань**:

- визначити теоретичні засади інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування;
- окреслити нормативно-правові засади інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування;
- розглянути організацію інформаційно-аналітичної діяльності в публічному управлінні;
- охарактеризувати оцінювання інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування;
- сформулювати напрями підвищення ефективності інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування України на сучасному етапі.

Об'єктом роботи є інформаційно-аналітична діяльність в публічному управлінні.

Предметом роботи є інформаційно-аналітична діяльність органів місцевого самоврядування України.

Методи роботи. Методологічним підґрунтям даної роботи є сукупність загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Безпосередньо формально-логічний метод використовувався при визначенні основних понять дослідження. Застосування порівняльно-правового методу дало можливість окреслити нормативно-правові засади інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування. На основі структурно-функціонального методу розглянуто організацію інформаційно-аналітичної діяльності в публічному управлінні. За допомогою системно-аналітичного методу охарактеризовано оцінювання інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування. На основі причинно-наслідкового аналізу сформульовано напрями підвищення ефективності інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування України на сучасному етапі. Застосування логічного і діалектичного методів дало можливість зробити висновки проведеного дослідження.

Наукова новизна дослідження. Магістерська робота є самостійною науковою працею у галузі публічного управління, в якій автором отримано науково-обґрунтовані результати, що розкривають теоретичні засади та практичні аспекти реалізації інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування України на сучасному етапі. Основні положення магістерської роботи, що визначають її наукову новизну, полягають: в уточненні поняття «інформаційно-аналітична діяльність органів місцевого самоврядування»; у формулюванні рекомендацій щодо підвищення ефективності інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування; у з'ясуванні впливу діджиталізації на інформаційно-аналітичну діяльність органів

місцевого самоврядування; в обґрунтуванні дієвих способів удосконалення інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування в умовах пандемії.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що на основі аналізу чинної нормативно-правової бази та здобутків вітчизняної політико-управлінської і правової думки в магістерській роботі окреслено теоретичні засади та практичні аспекти реалізації інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування України, а також сформульовано напрями підвищення ефективності такої діяльності на сучасному етапі. Практичне застосування отриманих результатів сприятиме покращенню функціонування системи органів місцевого самоврядування та надання публічних послуг населенню країни.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, які об'єднують вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел додатків. Загальний обсяг роботи складає 82 сторінки, основного тексту – 71 сторінку. Список використаних джерел налічує 70 найменувань. Робота містить 14 рисунків та 3 додатки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність і рівень розробленості обраної теми; визначено мету й основні завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження; описано наукову новизну; встановлено практичне значення одержаних результатів; зазначено структуру й обсяги роботи.

У **першому розділі** *«Теоретичні засади інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування»* визначено теоретичні засади інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування.

У **підрозділі 1.1.** *«Наукові дослідження інформаційно-аналітичної діяльності органів публічної влади»* проаналізовано наукові дослідження інформаційно-аналітичної діяльності органів публічної влади. Зроблено висновок, що існуючі на сьогоднішній день наукові праці всебічно висвітлюють проблему інформаційно-аналітичної діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, водночас питання організації системи управління, враховуючи сучасні реалії, потребують додаткового розгляду.

У **підрозділі 1.2.** *«Поняття та сутність інформаційно-аналітичної діяльності»* розкрито зміст поняття та сутність інформаційно-аналітичної діяльності. Підсумовано,

що інформаційно-аналітичною діяльністю є сукупність технологій, методів збирання та обробки інформації, за допомогою яких здійснюється пізнання сутності, причин, тенденцій розвитку подій та явищ в системі публічного управління, огляд і оцінювання ситуації, вироблення на основі аналізу й обробки інформації висновків, рекомендацій, коментарів з метою підвищення ефективності управлінської і політичної діяльності. З'ясовано, що така діяльність ґрунтується на принципах гласності відкритості, достовірності та своєчасності інформації, а також актуальності інформації, що стосується її постійного оновлення, повноти обсягів інформації, професійному підході до підготовки та надання інформації, узгодженості змісту інформації з формами її подання суспільству.

У другому розділі «Реалізація інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування України» розглянуто реалізацію інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування України.

У підрозділі 2.1. «Нормативно-правові засади інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування» окреслено нормативно-правові засади інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування. На основі аналізу чинного законодавства України констатовано, що у більшості нормативно-правових актах визначається необхідність щодо оприлюднення інформації, проведення інформаційно-аналітичної діяльності органами публічного управління, залучення громадськості в якості суб'єкта управління, якому гарантується право визначати і формувати політику на регіональному та муніципальному рівнях.

У підрозділі 2.2. «Організація інформаційно-аналітичної діяльності в публічному управлінні» розглянуто організацію інформаційно-аналітичної діяльності в публічному управлінні. Встановлено, що організація інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування має ґрунтуватися на основі необхідної інформації, включати та розбудовувати внутрішні і зовнішні канали зв'язку та канали обміну інформаційними ресурсами, містити нові програмні розробки, системи роботи з даними та аналітичними матеріалами, автоматизовані робочі місця фахівців відповідних структурних підрозділів. З'ясовано, що на сьогодні гостро постає питання із розробкою окремих спеціалізованих експертних систем, на основі яких можна було б проводити пошук, генерацію і обробку інформації та усіх інформаційних ресурсів з метою вирішення завдань, які є слабко структурованими.

У підрозділі 2.3. «Оцінювання інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування» охарактеризовано оцінювання інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування. Узагальнено, що вітчизняна система

публічного управління перебуває ще в закритому стані й не становить відкритої системи, що не відповідає демократичним принципам управління, розбудові системи належного врядування. З'ясовано, що під час проведення інформаційно-аналітичної роботи посадові особи органів місцевого самоврядування не залучають та не використовують інформацію, отриману із ЗМІ, громадського та приватного сектора, оскільки ці суб'єкти публічного управління ще не стали активними учасниками взаємодії з органами місцевого самоврядування. Більше того, встановлено, що наразі публічний і громадський сектори та підприємницьке середовище не викликають довіру один в одного, не завжди є доступними інформаційно, а відтак – не сприяють оптимальному й ефективному вирішенню питань місцевого значення. Також виникла проблема у взаємодії з іншими суб'єктами публічно-управлінської діяльності (правоохоронні органи, комунальні підприємства тощо). Запропоновано впорядкувати та нормативно врегулювати на загальнодержавному рівні вхідні потоки інформації від приватного та громадського секторів, ЗМІ усіх рівнів та типів.

У третьому розділі *«Напрями підвищення ефективності інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування України на сучасному етапі»* сформульовано напрями підвищення ефективності інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування України на сучасному етапі.

У підрозділі 3.1. «Загальні рекомендації підвищення ефективності інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування» надано загальні рекомендації підвищення ефективності інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування. З'ясовано, що наразі суттєва різниця між показниками рівня потреб органів місцевого самоврядування в інформаційно-аналітичному забезпеченні та кваліфікації їх співробітників, високий рівень інформаційного навантаження на посадових осіб зумовлюють необхідність запровадження системи цільової підготовки та підвищення кваліфікації фахівців для такого напрямку діяльності. Вважаємо, що насамперед, у процесі цієї підготовки посадові особи органів місцевого самоврядування мають отримати знання й уміння, а також набути відповідних навичок щодо розширення кола джерел інформації, які беруться до уваги під час прийняття рішень, здійснення відбору необхідної інформації, перевірки її на достовірність, аналізу альтернативної інформації, налагодження зворотного зв'язку з інституціями приватного та суспільного секторів тощо. Окрім того, запропоновано зробити перехід від «виконавської» до «сервісної» моделі організації роботи органів місцевого самоврядування, впорядкувати вхідні потоки інформації, забезпечивши при цьому збалансовану подачу інформації з усіх джерел з

урахуванням функціонального навантаження для органів місцевого самоврядування та самих територіальних громад, максимально спростити процедури надходження й обробки інформації.

У підрозділі 3.2. «Вплив діджиталізації на інформаційно-аналітичну діяльність органів місцевого самоврядування» з'ясовано та обґрунтовано вплив діджиталізації на інформаційно-аналітичну діяльність органів місцевого самоврядування, що позитивно відбивається на всій системі публічного управління та вітчизняної системи надання публічних послуг населенню. Для подальшої активізації діджиталізації в нашій країні запропоновано: розвивати цифрову спроможність громад; переводити більшість публічних послуг в електронний режим та суттєво покращити якість їх надання; забезпечувати доступність людей до цифрових технологій та ресурсів; розбудовувати систему захисту даних; сприяти усуненню нерівності розвитку громад з позицій цифровізації та діджиталізації; здійснювати публічне управління на засадах он-лайн режимів; забезпечити охоплення мережею Інтернет усіх населених пунктів та території України; удосконалити нормативно-правове забезпечення цифровізації та діджиталізації системи публічного управління; нарощувати об'єми фінансових ресурсів, передбачених для розвитку цифрових технологій, а також навичок населення користуватися основними електронними програмами і технологіями; підвищувати професійний рівень посадових осіб органів місцевого самоврядування у цій сфері; активно залучати іноземних експертів. У сукупності всі ці заходи мають суттєво змінити ситуацію з цифровізацією публічного простору нашої країни, а також адаптувати сферу публічного управління до змін, які відбуваються у глобальному просторі.

У підрозділі 3.3. «Удосконалення інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування в умовах пандемії» запропоновано способи удосконалення інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування в умовах пандемії. Зроблено висновок, що епідемія COVID-19 принесла як нові виклики, так і нові можливості для громадської участі в демократичних процесах в Україні. З іншого боку, пандемія прискорила впровадження електронного врядування в публічному управлінні, якісно змінила основи електронні сервіси, стимулювала розширення функцій наявних платформ комунікації органів місцевого самоврядування.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі досліджено інформаційно-аналітичну діяльність органів місцевого самоврядування України та сформульовано такі висновки і рекомендації щодо їх удосконалення:

1. Інформаційно-аналітичною діяльністю є сукупність технологій, методів збирання та обробки інформації, за допомогою яких здійснюється пізнання сутності, причин, тенденцій розвитку подій та явищ в системі публічного управління, огляд і оцінювання ситуації, вироблення на основі аналізу й обробки інформації висновків, рекомендацій, коментарів з метою підвищення ефективності управлінської і політичної діяльності. Така діяльність ґрунтується на принципах гласності відкритості, достовірності та своєчасності інформації, а також актуальності інформації, що стосується її постійного оновлення, повноти обсягів інформації, професійному підході до підготовки та надання інформації, узгодженості змісту інформації з формами її подання суспільству.

2. У більшості вітчизняних нормативно-правових актах визначається необхідність щодо оприлюднення інформації, проведення інформаційно-аналітичної діяльності органами публічного управління, залучення громадськості в якості суб'єкта управління, якому гарантується право визначати і формувати політику на регіональному та муніципальному рівнях.

3. Організація інформаційно-аналітичної діяльності в публічному управлінні, що є широкою і важливою сферою діяльності, ґрунтується на основі необхідної інформації, включає та розбудовує внутрішні і зовнішні канали зв'язку та канали обміну інформаційними ресурсами, містить нові програмні розробки, системи роботи з даними та аналітичними матеріалами, автоматизовані робочі місця фахівців відповідних структурних підрозділів. Така діяльність складається з: отримання та систематизація інформації, фактів та показників із будь-якого суспільно-важливого питання, оцінка, відбір, аналіз станів та ситуацій, оформлення у вигляді інформаційно-аналітичних документів. На сьогодні гостро постає питання із розробкою окремих спеціалізованих експертних систем, на основі яких можна було б проводити пошук, генерацію й обробку інформації та усіх інформаційних ресурсів з метою вирішення завдань, які є слабко структурованими.

4. Вітчизняна система публічного управління перебуває ще в закритому стані й не становить відкритої систему, що не відповідає демократичним принципам управління, розбудові системи належного врядування. Сьогодні потреби органів

місцевого самоврядування в інформаційно-аналітичному забезпеченні зростають, проте існуючий рівень інформаційної та аналітичної компетентності службовців в умовах різних інформаційних джерел та ресурсів вказує на неготовність охоплення усіх проблем та шляхів їх вирішення на місцевому рівні, на слабку дієвість інших суб'єктів управління – ЗМІ, громадського та приватного середовища, їх пасивні стани при прийнятті рішень та управлінні місцевими справами. Відповідно, на наш погляд, мають бути впорядковані та нормативно врегульовані на загальнодержавному рівні вхідні потоки інформації від приватного та громадського секторів, ЗМІ усіх рівнів та типів. Необхідним є перехід від адміністративної моделі управління до сервісної. Також мають зростати вимоги до компетентностей посадових осіб органів місцевого самоврядування, їх здатності аналізувати інформацію та пропонувати альтернативні рішення.

5. Наразі суттєва різниця між показниками рівня потреб органів місцевого самоврядування в інформаційно-аналітичному забезпеченні та кваліфікації їх співробітників, високий рівень інформаційного навантаження на посадових осіб зумовлюють необхідність пошуку, розробки та впровадження дієвих напрямів підвищення ефективності інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування України на сучасному етапі. Вважаємо, що найбільш оптимальними такими напрямами є:

- запровадження системи цільової підготовки та підвищення кваліфікації посадових осіб органів місцевого самоврядування з питань провадження інформаційно-аналітичної діяльності;
- здійснення переходу від «виконавської» до «сервісної» моделі організації роботи органів місцевого самоврядування;
- впорядкування вхідних потоків інформації, забезпечивши при цьому збалансовану подачу інформації з усіх джерел з урахуванням функціонального навантаження для органів місцевого самоврядування та самих територіальних громад, зокрема, максимально спростити процедури надходження й обробки інформації;
- здійснення повномасштабної діджиталізації вітчизняної системи публічного управління, яка значно впливає на інформаційно-аналітичну діяльність органів місцевого самоврядування;
- забезпечення відкритості управлінських рішень та процесу їх прийняття, а також інклюзивності громадської участі у процесі здійснення управління на місцевому рівні;
- запровадження сучасних інструментів електронного врядування,

різноманітних опитувань, двосторонніх комунікацій, а також модернізація веб-сайтів органів місцевого самоврядування;

- здійснення інформаційно-просвітницьких заходів щодо розвитку й підвищення рівня цифрової здатності об'єднаних територіальних громад та формування сучасного цифрового суспільства в Україні.

Переконанні, що комплексна реалізація вказаних напрямів підвищення ефективності інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування сприятиме покращенню оперативності опрацювання інформації, досягненню рівномірності інформаційного навантаження на посадових осіб, прискоренню процесів даного інформаційного обміну.

АНОТАЦІЯ

Ковальчук Н.П. Інформаційно-аналітична діяльність органів місцевого самоврядування України – На правах рукопису.

Магістерська робота на здобуття другого рівня вищої освіти – магістерського. Чорноморський національний університет імені Петра Могили. – Миколаїв, 2021.

Магістерську роботу присвячено дослідженню інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування України. У вступі обґрунтовано актуальність та рівень дослідженості теми; окреслено мету та основні завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження; описано наукову новизну; встановлено практичне значення отриманих результатів магістерської роботи; зазначено структуру та обсяг роботи. На початку роботи проаналізовано наукові дослідження інформаційно-аналітичної діяльності органів публічної влади; розкрито зміст поняття та сутність інформаційно-аналітичної діяльності. Значна частина роботи присвячена ґрунтовному аналізу реалізації інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування України. Безпосередньо окреслено нормативно-правові засади інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування; розглянуто організацію інформаційно-аналітичної діяльності в публічному управлінні; охарактеризовано оцінювання інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування. Наприкінці роботи сформульовано напрями підвищення ефективності інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування України на сучасному етапі, а саме: надано загальні рекомендації підвищення ефективності інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування; з'ясовано та

обґрунтовано вплив діджиталізації на інформаційно-аналітичну діяльність органів місцевого самоврядування; запропоновано способи удосконалення інформаційно-аналітичної діяльності органів місцевого самоврядування в умовах пандемії.

Ключеві слова: інформація, інформаційно-аналітична діяльність, орган місцевого самоврядування, діджиталізація, цифровізація.

SUMMARY

Kovalchuk N.P. Information and analytical activities of local governments of Ukraine – Manuscript.

Master's thesis for obtaining the second level of higher education – master's degree. Petro Mohyla Black Sea National University. – Mykolaiv, 2021.

The master's thesis is devoted to the study of information-analytical activities of local self-governments bodies of Ukraine. In the introduction the relevance and level of theme development are substantiated; the purpose and main tasks, object, subject and methods of research are determined; the scientific novelty is describes; the practical value of the obtained results of master's work is established; the structure and scope of work are indicated. At the beginning of the work the scientific researches of information-analytical activity of public authorities are analyzed; the content of the concept and the essence of information-analytical activity are revealed. The main part of the research is devoted to the analysis of the implementation of information-analytical activities of local self-governments bodies of Ukraine. The normative-legal bases of information-analytical activity of local self-government bodies are outlined. The organization of information-analytical activity in public administration is considered. The evaluation of information-analytical activity of local self-government bodies is characterized. At the end of the master's thesis, the directions of increasing the efficiency of information-analytical activity of local self-government bodies of Ukraine at the present stage are formulated. Namely: the general recommendations of increase of efficiency of information-analytical activity of local self-governments bodies are given; the influence of digitalization on information-analytical activity of local self-government bodies is clarified and substantiated; ways to improve the information and analytical activities of local self-governments bodies in a pandemic are suggested.

Keywords: information, information-analytical activities, local self-government body, digitalization.